

Мирјана Нешић
 Београдска политехника
 Академија техничких струковних
 студија, Београд
 mnesic@politehnika.edu.rs

УДК 02:005.745(100)"2021"(049.32)

ПРВИ ВИРТУЕЛНИ СВЕТСКИ БИБЛИОТЕЧКО- -ИНФОРМАЦИОНИ КОНГРЕС

IFLA World Library and Information Congress (WLIC) 2021 –
 Let's work together for the future
 DISCOVER | DISCUSS | PRESENT | PROVOKE | SOLVE
 17–19 August 2021

Први виртуелни Светски библиотечко-информациони конгрес (WLIC 21), 86. по реду, одвијао се од 17. до 19. августа 2021. године, у организацији Ифле. Био је то први овако организован, од када постоје конгреси у организацији Ифле, али заиста богат, занимљив и разноврстан.

Регистрованих учесника било је више од 2.750, представљено је 125 земаља, реализовано је више од 160 сесија, са преко 90 сати садржаја, а активности су организоване у три временске зоне, како би сви учесници имали подједнаке могућности да се у што већој мери укључе у програм и прате активности које су им интересантне. Библиотекари су разменили своја искуства рада у време пандемије и то како су проблеме и ограничења претворили у могућности и решења.

Ове године тематске области, које говоре о различитим аспектима рада наше професије, биле су *inspiring, including, enabling, innovating and sustaining* – инспирација, укључивање, омогућавање, иновирање и одрживост.

Много се говорило и о приступу информацијама о здрављу као људском праву. Већ је прва сесија после отварања посвећена питању – „Access to health information as a human right: A global call to action and practical steps”. Будући да дезинформације представљају све већу претњу глобалном здрављу, неопходно је промовисање универзалног приступа поузданим здравственим информацијама и оснаживање људи да уоче разлику из-

међу поузданих информација и дезинформација. Да би се то догодило, стручњаци за библиотеке и информације морају преузети водећу улогу. Учесници на сесији су истакли да нам је потребан стратешки помак да бисмо окупили све заинтересоване стране ради развоја глобалног акционог плана за побољшање приступа поузданим здравственим информацијама и заштиту људи од дезинформација. Поред стратешких акција, потребна нам је и непосредна практична акција коју воде библиотечки и информациони стручњаци. Конкретно, постоји хитна потреба да се оспособе људи да уоче разлику између поузданих информација и дезинформација. Излагачи су нагласили неопходност унапређења здравствене писмености као и стварање „сигурних простора” за информације.

У сесији одлазеће председнице Ифле Кристин Макензи (President's Session: Working Together for Culture), било је дискусије о томе како је пандемија подвукла допринос културе и наслеђа друштву и открила рањивости овог сектора. Сесија о култури окупила је председнике кључних сестринских организација Ифле – Међународног архивског савета (Дејвид Фрикер), Међународног музејског савета (Алберто Гарландини) и Међународног савета за споменике и локалитете (Тереза Патрицио). Панелисти су се безрезервно сложили око важности усмеравања рада ка циљевима одрживог развоја и партнерства у нашем заговарачком раду на свим нивоима како би се осигурало да владе препознају доприносе које наше институције могу дати.

Такође, сесија о климатским акцијама пружила је прилику не само да се подсетимо хитности деловања у вези са климатским променама, већ и потенцијала за придруживање – или иницирање – сарадње. Учесници су се сложили да би библиотеке, својим просторима, програмима и давањем примера, могле убрзати промене у понашању које су преко потребне.

Секција Health and Biosciences Libraries организовала је и сјајну сесију „AI (artificial intelligence) and CS (citizen science): improving health outcomes.” Стручњаци у библиотекама примењују и технологије вештачке интелигенције (AI) у системима откривања како би боље разумели понашање људи у потрази за информацијама и побољшали проналажење информација. Они развијају и користе апликације вештачке интелигенције како би унапредили знање и здравствену заштиту.

А томе како библиотеке јесу и места за развој креативности, конкретно музике – била је посвећена сесија секције NPSIG – New Professional Special interest group, па су тако ове године била организована интересантна предавања и презентације чија је тема била музика. Неке библиотеке у свету нуде *живи пренос (live stream)* одређених радио-емисија и музичких

програма, многе имају већ увелико развијене и уређене музичке студије (мултимедија студије), са великим бројем музичких инструмената, као и опреме и софтвера за снимање и обраду музичких записа. Студенти музике, нпр. могу снимати своје радове за личне потребе, као и за потребе аудиција и конкурса.

Секција Big Data организовала је такође одличну сесију о креирању решења за изазове везане за коришћење и дељење података. Подаци мењају свет у коме живимо. Свеprisутност података односи се на наше појединачне кориснике, наше организације, развој наших заједница и, све више, на нашу будућу улогу библиотекара који делују у окружењу брзих промена. Разумевање и рад са подацима више није иновативни стратешки правац или избор, већ нешто што се очекује и подразумева.

Секција AVMC (Audiovisual and Multimedia Section) организовала је сесију „Preserving our recorded sound and visual heritage for the future... and beyond!” Овде је приказан рад библиотекара у очувању значајних, јединствених збирки аудио-визуелне грађе. Радови су подразумевали филмове у којима су националне библиотеке из Шпаније, Француске и Шведске приказале технологију, процес и сарадњу неопходне за очување и представљање аудио-визуелне грађе својих библиотека.

Такође је, ове године, био представљен велики број сјајних постер-презентација из целог света, од којих се издваја неколико:

1. Open Educational Resources (OERS) for Digital Research Skills: Sharing our experience of blended learning (Claire Mcguiness, Crystal Fulton, Raige Pore, са Универзитетског колеџа у Даблину) представља иновативни пројекат о дигиталној писмености, који је подразумевао креирање електронских видео-туторијала за развој дигиталних вештина студената, како би унапредили способности истраживања и информатичке писмености.
2. Унапређење истраживачких компетенција неопходно је за студенте основних студија, њима су потребна посебна упутства о академском интегритету, управљању подацима и одговорним методама истраживања на интернету. Такође, онлајн и комбиновано учење (*blended learning*) подразумевају сарадњу, креативност и дигиталну писменост, а интерактивни е-водичи самосталног темпа нуде комплементаран приступ развоју вештина дигиталног истраживања.
3. I wish to read too (Дуња Марија Габријел, Амелија Ковачевић и Жељка Мисцин) – постер-презентација националне кампање у Хрватској за особе са тешкоћама у читању и дислексијом „И ја желим да читам!” која је обележила петогодишњицу спровођења својих програма.

Кампања дели корисне информације и залаже се за употребу нових технологија у процесу читања као важних облика комуникације са свим учесницима. То укључује аудио и дигиталне књиге, е-књиге, рачунарске образовне игре, загонетке и бесплатне апликације за особе са тешкоћама у комуникацији. Кампања информише и образује људе и скреће пажњу широкој јавности на проблеме и потребе људи са тешкоћама у читању и са дислексијом.

4. Be empowered! Take the 'Scary' out of Linked Data – Будите оснажени! Уклоните „заstraшујуће” из повезаних података (Angela Yon, Cataloging, April Anderson-Zorn, Illinois State University, Milner Library and the Dr. Jo Ann Rayfield Archives) – Повезани подаци описују препоручену најбољу праксу за излагање, дељење и повезивање делова података, информација и знања на семантичком вебу. Семантички веб је продужетак светске мреже, веб-података. Реч је о успостављању веза између скупова података који су разумљиви не само људима већ и машинама. Повезани подаци су скуп најбољих пракси за дељење машински читљивих међусобно повезаних података на вебу. То је дељење и коришћење информација, не само података већ података стављених у контекст.

И ове године, упркос другачијем формату, било је приметно учешће српских библиотекара на конгресу:

- Народна библиотека из Пожаревца освојила је прво место на музичком такмичењу за библиотекарке које су организовали New Professionals Special Interest Group;
- https://www.youtube.com/watch?v=07vI3CrZJgw&ab_channel=NarodnabibliotekaPo%C5%BEarevac1847

Скенирање овог QR кода води директно до победничког спота.

- Оливера Настић, из Библиотеке града Београда, као нова чланица секције за уметничке библиотеке (Standing Committee of Art

Libraries), представила је са колегиницом из Мађарске истраживање везано за музејске библиотеке у Мађарској и Србији;

- Колегинице Сузана Танасијевић и Нада Урошевић Димитријевић из Јагодине представиле су свој пројекат у вези са дигитализацијом црквених и манастирских књига;
- Мирјана Нешић, Андрија Сагић и Никола Петаковић, чланови Audiovisual and Multimedia Section – учествовали су у састанцима секције;
- Мирјана Нешић и Јелена Вуксановић биле су у жирију за Music Contest, организован у сарадњи New Professionals Special Interest Group и Audiovisual and Multimedia Section.

Секцији за академске и истраживачке библиотеке (Academic and Research Libraries Section) припала је Ифлина награда за динамику и утицај за 2021. годину, која се додељује Ифлиној јединици која има „највећи утицај на глобални рад Ифле – ангажовање чланова, развој снажног лидерства и идентитета, пружање висококвалитетне услуге са мерљивим утицајем и комуникационе активности унутар Ифле и шире”.

Јавном библиотеком године проглашена је „Deichman Bjørvika” из Осла (<https://deichman.no/in-english>).

Нова председница Ифле је Барбара Лизон (Бремен, Немачка), у мандату 2021–2023. године.

Иако је овогодишњи конгрес био обележен великим глобалним изазовима, који су захтевали да се скуп први пут одржи у дигиталном облику – он је био подједнако посећен, пружио је нова знања и идеје, омогућио је нове размене и сарадње, инспирисао је библиотекаре широм света да сагледају могућности иновација и унапређења библиотечко-информационе делатности у разним аспектима. Он је, такође, још једном указао на важну улогу библиотека као места слободне мисли и демократије и на њихову дужност да промовишу вредности одрживог развоја, приступ поузданим информацијама и етичко коришћење нових технологија.